

Ερωτικός Παπαδιαμάντης

Ανθολόγηση

Χριστόφορος Λιοντάκης - Δεύτερη Έκδοση

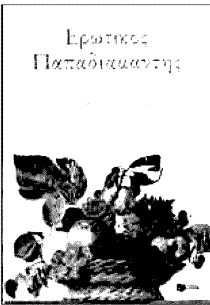
► Του ΙΩΑΝΝΗ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗ, τ. Λυκείαρχη

• Τα αυθεντικά, τα γνήσια, τα αναμφισβήτητα έργα τέχνης είναι έκφραση της μοναδικότητας, δηλαδή της ιδιότητας του μοναδικού, αυτού που είναι μόνος στο είδος του, ένας και μόνος αποκλειστικός, απαρμόλιος, ασύγκριτος, που δεν έχει ταίρι του στη δημιουργία. Μοναδικός σημαίνει ακόμη αυτός που δεν επιδέχεται καμία σύγκριση, που ομοίος του σε αξία, σε αρχές είναι αδύνατον να βρεθεί: γυναίκα, δουλειά, τύχη, ευκαιρία, παράδειγμα θάρρους, επίτευγμα, εμπειρία, ταξίδι. Συχνά λέμε ή ακούμε: μοναδικός άνθρωπος, ενμνηστής, μετριοφροσύνης, ευφυής, εξαιρετικής απαρμόλιος, δημιουργικός.

και η περιόδια, όπου εδαιοσώσε και τα έργα του. Λιτός και ασκητικός, θρησκουμένος ο «Άγιος των Γραμμάτων» ζούσε ως κοσμοκαλόγερος.

Παπαδιαμάντη Αναμφισβήτητα, ναί. Πόσοι το διαβάζουν; Όσοι ενδιαφέρονται, μπορούν και θέλουν να χαρούν κλασική νεοελληνική λογοτεχνία. Το ίδιο συμβαίνει με όλα τα είδη τέχνης. Π.χ. Πόσοι παρακολουθούν όπερα; Πόσοι διδάσκονται, καταλαβαίνουν ποιητικές παραστάσεις της όπερας; Με το χέρι στην καρδιά, αλλάξτε, αλλά υπάρχουν! Η αξιολόγηση τέχνης κάθε μορφής για τη μελέτη της, την έντονη ψυχική συμμετοχή του ανθρώπου προϋποθέτει ανώτερη ορατότητα, γιατί δεν πρέπει να μένουμε στην επιφάνεια, το εξωτερικό μέρος, αλλά οφείλουμε να προχωρήσουμε στο άδυτο, τα πιο βαθιά και απροσπέλαστα μέρη της ψυχής.

Έγγραφο μυθιστορήματα: Η μεταναστεύση, 1879. Οι έμποροι των Εθνών, 1882. Η Γυρτοπούλα, 1884. Χρήσιμος Μιλώντας, 1885. Κύριος είναι γνωστός για τα διηγημάτα του με πρώτο: Το χριστόψωμο, 1817 και τις νουβέλες του.

Περιγράφει τη ζωή των ταπεινών ανθρώπων και τη φύση της γενέτειράς Εκκόθια. Άλλοτε ηθροισικά (Οι χαλαροζήσες, 1892. Βαρδιάνος στα Σπόρκα, 1893), άλλοτε ρεαλιστικά (Η Φόνισσα, 1903. Ρόδινα ακρογιάλια, 1908) και άλλοτε με νεοσταλγικό αυτοβιογραφικό τόνο (Όνειρο στο κύμα, 1900).

Γράφει σε μια προσωπική γοητευτική γλώσσα, που συνδυάζει το ρεαλισμό με την ποίηση «Ποιητής του πεζού λόγου» αναδεικνύει με ψυχολογική αλήθεια και κάποτε με οστρηρές νύξεις ή με λανθάνοντα ερωτισμό τους ταπεινούς ήρωές του σε σύμβολα του ανθρώπινου προσώπου στην ουσία του.

Αυτός είναι ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης: Αυτό είναι το σκαρίφημα, το σκίτσο του. Ο μοναδικός Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης είναι το μεγαλύτερο έργο του, που επιδοκίμασε μεγάλα, τολμηρά, υψηλά!

Ίσως ερωτηθεί: Διαβάζεται σήμερα, στην εποχή μας, στις ημέρες μας το μέγα έργο του Αλεξάνδρου

χρικά της αρχαίας τραγωδίας. Αποστασιαστικές, μετώρες, νέουν από μακριά στα οσμωτικά θραύσματα. Η γλωσσική αλχημεία του πικραγαπημένου συγγραφέα ανουστάνει το αρχέγονο κάλλος των ετώνων μέσα από αστραπές ποίησης.

Ο Παπαδιαμάντης μεγαλώνει το ασήμαντο τίθασουσέονται το μεγαλειώδες. Μέσα από αυτή την αλχημεία δημιουργείται η μαγεία του λόγου του. Πρόκειται για την απόλυτη διαβολόγία του μικροκόσμου για την απόλυτη μελωδία του ακραίου κημιού...» (σελ. 17, 18).

Εν κατακλείδι διαβάζουμε: «Η παρούσα ανθολόγηση είναι καθαρά προσωπική, αποτέλεσμα πολλών διαδοχικών αναγνώσεων. Επιλέγω να κατονομάσω με μεταδύσει την ερωτική αύρα της γραφής του Παπαδιαμάντη στους αναγνώστες της» (σελ. 19).

Παραθέτω τα περιεχόμενα της ανθολόγησης, διότι συνδέεται το σκαρίφημα της όλης προσφοράς.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

«Αυτοβιογραφούμενος». Η κρυφή πηγή.

- 1) Θέρος - έρος. 2) Ολόγραμμα στη λίμνη. 3) Η βλασσαπούλα. 4) Ο Καλόγερος. 5) Η νουσαλιός. 6) Οχι Βασανιά. 7) Ο έρωτας στα χονία. 8) Χωρίς στεφάνι. 9) Έρωκ - Έρωκ. 10) Για την περιφροσεία. 11) Αμαρτίας φάντασμα. 12) Ο μάσσεος. 13) Ο γείτονας με το λαούτο. 14) Όνειρο στο κύμα. 15) Απόλαυσις στη γειτονιά. 16) Η φαρμακολύτεια. 17) Τρελή βραδιά. 18) Υπό την βασιλική δρυ. 19) Ο κουλοκοντριές. 20) Το τυφλό σακκά. 21) Άνθος του γαλιού. 22) Έρμη στα άρνα. 23) Το καμίνι. 24) Τα ρόδινα ακρογιάλια (απόστασμα). 25) Αγάπη στον κρημνό. 26) Ο γάμος του καραμυτή. 27) Φλώρα η Λόβα. 28) Το «ιδίωκτη» - Γλυκόψωμο.

Ο αναγνώστης των διηγημάτων της ανθολόγησης «Ερωτικός Παπαδιαμάντης» του Χριστόφορου Λιοντάκη τ βρισκεί, τι συναντά σ' αυτό: Μας το λέει ο ίδιος ο ανθολόγος «την ερωτική αύρα της γραφής του Παπαδιαμάντη». Η ερωτική αύρα είναι ψυχικός ο ψυχικός κόσμος του ανθρώπου, το σύνολο των ψυχικών χαρακτηριστικών ενός ατόμου. Είναι η διάχυτη, η φυσική, η σύμφωνη με τον χαρακτήρα του ανθρώπου ερωτική διάθεση.

Πρόκειται για το θαύμα, που βιώνουν, ζουν με έντονο και ενουινεζήτο τρόπο κάθε φέρω όσο αγαπούν πραγματικά, ουσιαστικά, σοβαρά. Όλα αυτά με υποδειγματική αξιοπρέπεια, ευγένεια ήθους, κοσμιότητα, ευπρέπεια, σεμνότητα.

Μεταφέρω ένα απόστασμα από το διήγημα «Όνειρο στο κύμα» για να πάρουμε μια κάποια γεύση της πνευματικής αρχοντίας του Αλεξάνδρου Παπαδιαμάντη. «...Ήτον απόλαυσις, όνειρον, θαύμα. Εγέν απομυκράνη ως πέτραι αρμύλας από το άντρον, και έπηες, κι έβλεπε τάρα προς ανατολάς, στρέφουσα τα νάτα προς το μέρος μου. Έβλεπε την αιμαυσόν και όμως χρυσίζουσαν αιμωδριάς κόμην της, τον τράχηλον της τον εύντρομον, τας λευκάς ως γλάφυλλας, τους βροχίλους τους τονρευτούς όλα συγγέονα, μελιχρά και ανεωιδί εις το φέγγος της σελήνης. Διέβλεπα την οσφύν της την ευλύισσον, τα ισχία της, τας κνήμας, τους πόδας της μεταξύ σκιάς και φωτός, βαπτίζόμενα εις το κύμα. Εμάνευε το στέρον της, τους κόλπους της, γλαφυρούς, προέχοντας, δεχομένους όλες τας αύρας τα ριπάς και της θαλάσσης το θεϊον άρωμα. Ήτον νησι, ινώδαμια αφάνταστον όνειρον επιπέδον εις το κύμα, ηπον νηρής, νέμρη, οσφύη, πλέουσα, ως πλάει νους μαγική, η νους των ονειριων...» (σελ. 289).

Σωστά παρατηρεί ο ανθολόγος Χριστόφορος Λιοντάκης: «...οι περιγραφές αποσιώνται από τον πεζό λόγο και περνούν στο χώρο της καθαρώς ποίησης.» (σελ. 17).

Ο «Ερωτικός Παπαδιαμάντης» ανθολόγηση Χριστόφορου Λιοντάκη των λαμπρών εκδόσεων «ΠΑΤΑΚΗ» είναι προσφορά κύριους στην τέχνη και πέτρινη εποχή μας. Στις σελίδες του απαράμυλλου, του ασύγκριτου, του αφάστου λόγου του Παπαδιαμάντη αστραπές μέσα στη νύχτα της ψυχής η εκτυφλωτικές από το ηλιόφως μέσα στη μέρα. Κάτω από αυτό το φως, ο απαιτητικός αναγνώστης μπορεί να διακρίνει έναν καινούργιο κόσμο, ομορφιάς (αισθητικής, ηθικής) και αλήθειας.